

پیاده‌روی اربعین حسینی به مثابه عنصر تحکیم و همبستگی امت اسلامی

غلامرضا تاج‌بخش^۱

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی و جمع‌بندی مطالعات پیشین به منظور شناسایی نقش پیاده‌روی اربعین حسینی در جهت تحکیم و ایجاد همبستگی امت اسلامی است.

روش‌شناسی پژوهش: پژوهش حاضر با استفاده از روش کیفی فراترکیب و الگوی هفت مرحله‌ای سندلوسکی و باروسو (۲۰۰۳) صورت گرفته است. به همین منظور، نتایج مطالعات انجام شده بین سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۳ بررسی شده و با استفاده از کلیدواژه‌های مرتبط، تعدادی از مقالات مربوط شناسایی و از میان ۴۷۷ مقاله، در نهایت ۶۴ مقاله با توجه به معیارهای روش فراترکیب انتخاب شدند. به منظور بررسی کیفیت و پایایی یافته‌های پژوهش از روایی محتوایی و شاخص کاپا استفاده شده که نتایج آن حکایت از کیفیت مطلوب یافته داشته است. **یافته‌ها:** یافته‌های حاصل از پژوهش حاضر به استخراج کدهای متفاوتی انجامید و پس از رفت و برگشت‌های مداوم ۹ سرفصل نهایی در رابطه با نقش پیاده‌روی اربعین حسینی با همبستگی امت اسلامی مشخص شد که به ترتیب فراوانی عبارتند از: اجتماعی- فرهنگی، سیاسی، فردی، آرمانی، دینی، هویتی، تربیتی، ارتباطی و خدمتی. از سوی دیگر ادغام یافته‌های مطالعات قبلی به مقوله‌های مهمی در رابطه با پیاده‌روی اربعین حسینی و همبستگی امت اسلامی انجامید که به ترتیب فراوانی عبارتند از: قدرت نرم اسلامی، انسجام و همبستگی، کنشگری معنوی، فضا سازی رسانه‌ای، بازاندیشی اخلاقی و ارزشی، ظرفیت اتوپیا سازی، زمینه‌سازی فضایی و مکانی، بازاندیشی معرفتی و زیست اربعینی.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که نقش پیاده‌روی اربعین حسینی در تحکیم و همبستگی امت اسلامی غیرقابل انکار است و کارکردهای متفاوتی که این زیارت معنوی برای زائران دارد، می‌تواند همبستگی و پیوستگی جهان اسلام و خصوصاً شیعیان را بیش از پیش تقویت نماید.

کلیدواژه‌ها: امت اسلامی، پیاده‌روی اربعین، همبستگی، فراترکیب.

مقدمه

در چند سال اخیر، استقبال از پیاده‌روی اربعین در میان شیعیان جهان و به‌ویژه جامعه ایرانی افزایش چشمگیری داشته است، به‌طوری‌که می‌توان از ابعاد متفاوتی به بررسی آن پرداخت. اربعین حسینی یکی از مهم‌ترین مقاطع تاریخ اسلام و تشیع، پس از واقعه عاشورا است که از آن به‌عنوان نقطه عطفی در تاریخ جهان اسلام یاد می‌کنند (نجفی، ۲۰۱۸: ۶۶). پیاده‌روی اربعین یکی از مهم‌ترین تجمع‌های جهانی در طول تاریخ زیسته بشر است که عده‌ای از صاحب‌نظران از آن به‌عنوان نوعی آبر رویداد فرهنگی یاد می‌کنند (همایون و بد، ۲۰۱۶: ۴۹). پیاده‌روی اربعین به‌عنوان بستری شناخته می‌شود که در یک زمان و مکان مشخص، جمعیت عظیمی از شیعیان کشورهای جهان را به نیت زیارت امام حسین (ع) گرد یکدیگر جمع کرده تا یکدیگر را ملاقات کنند (متقی و ملاحسینی اردکانی، ۲۰۲۰: ۱۰۹).

پیاده‌روی زیارت اربعین حسینی را نباید تنها از منظر تاریخی مورد بررسی قرار داد، چون صرفاً یک واقعه تاریخی نیست، بلکه دارای ریشه‌های معرفتی و شناختی نیز هست که جنبه هویت‌ساز و همبستگی بخش آن برای مسلمانان بسیار مهم و حیاتی است. اساساً زیارت اربعین از زمان شهادت امام حسین (ع) به بعد در فرهنگ شیعه به‌مثابه یک اصل و عنصر برجسته و ماندگار در جهت تحقق امت اسلامی مطرح است. امت اسلامی یکی از مهم‌ترین مفاهیم در نظام سیاسی اسلام است که صاحب‌نظران و متفکران اسلامی نگاه ویژه‌ای نسبت به شناخت ماهیت و تبیین ابعاد مختلف آن داشته و نیل به امت واحده اسلامی را یکی از مهم‌ترین آرمان‌های خود دانسته‌اند. از سوی دیگر مفهوم امت اسلامی در اندیشه سیاسی متفکرین اسلامی مفهومی راهبردی بوده که در طول سالیان متمادی مورد بازاندیشی قرار گرفته است (رجبی، ۲۰۲۰: ۱۰۵). رهبر معظم انقلاب اسلامی، در سخنرانی‌های اخیر خود، شناسایی عناصر مهم و تشکیل «امت اسلامی» را یکی از مهم‌ترین درس‌های نبوی معرفی کردند. نکته‌ی مهم و قابل تأملی که ایشان در ادامه به آن اشاره کردند، فقدان «امت اسلامی» است. به باور مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، نتیجه‌ی این تفرقه، سلطه‌ی دشمنان اسلام است که خود را به اشکال گوناگونی نمایان می‌کند:

«ما امروز فاقد امت اسلامی هستیم. کشورهای اسلامی زیادند، نزدیک دو میلیارد مسلمان در دنیا زندگی میکنند اما عنوان «امت» را نمیتوان بر این مجموعه گذاشت؛ چون هماهنگ نیستند، چون یک جهت نیستند. امت یعنی مجموعه‌ی انسان‌هایی که در یک جهت، به سوی یک هدف، با یک انگیزه دارند حرکت می‌کنند؛ ما این جور نیستیم، ما متفرقیم» (سخنرانی مقام معظم رهبری مدظله‌العالی، ۲۰۲۴).

اساساً آنچه ملتی را بر سایر ملل و جامعه‌ای را بر سایر جوامع متمایز و برتر می‌کند، اتحاد، انسجام و همبستگی است. از دیدگاه جامعه‌شناسی نیز، یکی از مهم‌ترین عوامل انحطاط یک ملت و جامعه این است که آن جامعه به گروه‌های کوچک تجزیه شده و در نتیجه انسجام و وحدت گروهی در آن از بین می‌رود (مشکانی سزواری، ۲۰۱۳: ۴۹). بنابراین باید عنوان نمود که شرط تحقق امت اسلامی، وجود وحدت، انسجام و همبستگی است. در چند سال اخیر، پیاده‌روی اربعین حسینی به‌عنوان اصلی اساسی در جهت

تحقق امت اسلامی به‌شمار آمده است، این کنش زیارتی در ساحت‌های مختلف نشان داده است که ظرفیت‌های متفاوتی برای نیل به امت اسلامی و تحقق همبستگی میان مسلمانان به‌ویژه شیعیان جهان دارد. به منظور بررسی و درک و چرایی نقش پیاده‌روی اربعین در همبستگی و انسجام امت اسلامی، ضروری است تا زمینه‌ها و عوامل مؤثر و همچنین ابعاد مهم آن شناسایی و دسته‌بندی شوند. در چند سال اخیر، مطالعات متعددی در خصوص پیاده‌روی اربعین و ابعاد متفاوت آن صورت گرفته است و هر کدام از این مطالعات به بخشی از کارکردهای پیاده‌روی اربعین در جهان اسلام متمرکز شده‌اند. هدف پژوهش حاضر شناسایی ابعاد و مؤلفه‌هایی است که نقش پیاده‌روی اربعین را در تحکیم و همبستگی امت اسلامی برجسته می‌کنند. بدین منظور تلاش می‌شود با تمرکز بر مطالعات پیشین در رابطه با پیاده‌روی اربعین و استفاده از روش فراترکیب^۱ این مؤلفه‌ها و ابعاد شناسایی شده و به این پرسش پاسخ داده شود که کدام یک از مؤلفه‌ها و ابعاد پیاده‌روی اربعین نقش مهمی در ایجاد همبستگی امت اسلامی دارد؟

ادبیات نظری

چیستی امت اسلامی

امت به گروهی اطلاق می‌شود که مورد قصد و توجه مخصوص دیگران واقع شده و در یک ویژگی چون دین، زمان، مکان، نوع یا صفت مشترک و همسان باشند. این ویژگی می‌تواند اختیاری یا غیراختیاری باشد، بر این اساس به پیروان یک دین یا آئین بر اثر همسانی در دین امت می‌گویند (رجبی، ۲۰۲۰: ۱۰۸). وقتی صحبت از امت اسلامی به میان می‌آید، امت با معنای واژگانی مانند کشور، ملت، وطن و جامعه متفاوت است، زیرا در معنای چنین واژه‌هایی، ویژگی نژادی، جغرافیایی و ملی قرار دارد. در حالی که امت اسلامی، بر اساس وحدت عقیده و جهان‌بینی تعریف می‌شود (عمیدزنجانی، ۱۹۸۷: ۳۰۳). بنابراین باید عنوان نمود، امت اسلامی اصطلاحی برگرفته از سنت نبوی و قرآن کریم است و بر جامعه‌ای متحد، وحدت‌یافته، هدفمند و برگزیده بر مبنای دین و سنت پیامبر اسلام(ص)، استوار است (رجبی، ۲۰۲۰: ۱۰۸).

در قرآن کریم بارها به واژه «امت» اشاره شده است. به‌عنوان مثال در آیه ۱۲۸ سوره بقره، آمده است که «پروردگارا ما را تسلیم خود قرار ده و از نسل ما امتی فرمانبردار خود و آداب دینی ما را به ما نشان بده و بر ما ببخشای که تویی توبه‌پذیر» (بقره، ۱۲۸)، یا در آیه ۴۸ سوره مائده آمده است که «و اگر خدا می‌خواست شما را یک امت قرار می‌داد» (مائده، ۴۸). از سوی دیگر در آیه ۳۴ سوره اعراف آمده است که «و برای هر ملتی اجلی است، پس چون اجلشان فرا رسد نه ساعتی آن را پس اندازند و نه پیش» (اعراف، ۳۴). بنابر آیات ذکر شده از سوره‌های آسمانی باید عنوان نمود که تشکیل امت اسلامی در قرآن کریم همواره مورد تأکید بوده است، زیرا از آن به‌عنوان عاملی وحدت بخش در میان مسلمانان یاد شده است.

تشکیل امت اسلامی از منظر متفکرین اسلامی نیز امری ضروری بوده است، به باور مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، ساخت امت اسلامی، به معنای واقعی کلمه، کاری سهل و سریع نیست و در این راه، موانع و چالش‌های متعددی وجود دارد. دشمنان دنیای اسلام که امروزه بیشترین منفعت را از عدم اتحاد دنیای اسلام می‌برند، اصلی‌ترین مانع احقاق این هدف متعالی هستند. تشکیل «امت اسلامی» دست آنان را از بسیاری تعدی‌ها و زیاده‌خواهی‌ها و دخالت‌ها در پهنه‌ی وسیع عالم اسلامی کوتاه می‌کند و از این منظر، عجیب نیست که نگران این موضوع باشند و از تمامی ابزار و امکانات در دسترس خود برای ممانعت از اتحاد و انسجام دنیای بزرگ اسلام استفاده کنند (مقام معظم رهبری، ۲۰۲۴).

ساخت امت اسلامی، از منظر رهبر انقلاب مدظله‌العالی، سیری روشن و منطقی دارد؛ باید مسیری را پیمود که به بیداری و احساس نیاز واقعی ملت‌های اسلامی به اتحاد و انسجام عملی و مؤثر منجر شود. ایجاد این بیداری و خواست عمومی بر عهده‌ی خواص دنیای اسلام است. به باور ایشان، سیاستمداران، علما، دانشمندان، دانشگاهیان، طبقات بانفوذ و صاحب فکر، شعراء، نویسندگان، تحلیلگران سیاسی و اجتماعی نقش مهمی در مسیر تحقق امت اسلامی دارند. تشکیل امت اسلامی، یک آرمان و ایده‌ی بزرگ و متعالی است که راه بسیاری تا تحقق آن باید پیموده شود، اما طولانی‌ترین راه‌ها را نیز باید با برخاستن و گام برداشتن پیمود (مقام معظم رهبری، ۲۰۲۴).

پیاده‌روی اربعین به مثابه عنصر همبستگی بخش امت اسلامی

تاکنون بر نقش امت اسلامی در انسجام و همبستگی جامعه اسلامی پرداخته شد، اما عوامل و عناصر مهمی در تشکیل امت اسلامی نقش دارند، که باید به آنها از زاویه جامعه‌شناختی پرداخت. یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین عناصر و عوامل همبستگی و انسجام امت اسلامی در یک دهه اخیر بدون شک پیاده‌روی بزرگ اربعین امام حسین(ع) بوده است. از منظر جامعه‌شناختی بررسی نقش زیارت اربعین حسینی در شکل‌گیری و ایجاد انسجام و همبستگی اجتماعی امت اسلامی از ابعاد و زوایای متفاوت قابل بررسی است.

از منظر جامعه‌شناسی و به‌طور خاص دستگاه نظری ماکس وبر^۱ جامعه‌شناس آلمانی و امیل دورکیم^۲ جامعه‌شناس فرانسوی، مناسک و آئین‌های دینی نقش غیرقابل انکاری در همبستگی و شکل‌گیری جوامع و گروه‌های اجتماعی دارند. وبر برای تبیین جامعه و روابط بین افراد، نقطه عزیمت دستگاه نظری خود را، مفهوم «کنش» قرار می‌دهد. به عبارت دیگر، وبر معتقد است که برای تحلیل جامعه باید از سطح خرد شروع کرد و سپس به تحلیل ساختارهای کلان اجتماعی و جامعه پرداخت. در این راستا، وبر از چهار نوع کنش یاد می‌کند که در زندگی روزمره افراد جریان دارد.

1. Max Weber
2. Emile Durkheim

«کنش عقلانی معطوف به هدف» کنشی است که فاعل کنش هدفی روشن را در نظر دارد و همه وسایل را برای رسیدن به آنها به‌کار می‌گیرد (آرون، ۲۰۱۷: ۵۶۶). «کنش عقلانی معطوف به ارزش» کنشی است که در آن تلاش برای رسیدن به یک هدف ممکن است به خودی خود عقلانی نباشد، اما راه‌های دنبال کردن آن عقلانی باشد، ارزش‌هایی که از بافت اخلاقی، دینی، فلسفی یا حتی کل‌گرایانه برآمده‌اند، عقلانی انتخاب شده‌اند (دیلینی، ۲۰۱۹: ۲۰۵)، اما «کنش عاطفی» مبتنی بر حالات حس شخص است، نه سبک و سنگین کردن عقلانی اهداف و راه‌های رسیدن به آن، همچنین «کنش سنتی» را عادات فکری مرسوم یا به تعبیر وبر، گذشته‌آزلی هدایت می‌کند (دیلینی، ۲۰۱۹: ۲۰۶). بر اساس دستگاه نظری وبر، پیاده‌روی زیارت اربعین، به‌نظر می‌رسد با هر چهار نوع کنش یاد شده قرابت و نزدیکی دارد، از جهتی عقلانی معطوف به هدف است، زیرا زائر برای نیل به هدفی خاص به این پیاده‌روی می‌رود، عاطفی است، زیرا اربعین امام حسین(ع)، شورانگیز بوده و بار عاطفی و احساسی زیادی برای فرد زیارت کننده به همراه دارد، از سوی دیگر نوعی کنش سنتی است، زیرا به نوعی ریشه در سنت و عرف اسلامی داشته و از گذشته و بعد از واقعه عاشورا با مسلمانان همراه بوده و سینه به سینه نقل شده است. اما کنش زیارت فرد زائر در پیاده‌روی اربعین، بیش از هر چیز، کنش عقلانی معطوف به ارزش است، زیرا هدف از انجام چنین عملی، رستگاری و نزدیکی به خداوند و معصومین است. بر این اساس، می‌توان عنوان نمود که پیاده‌روی اربعین نوعی توسل و تمسک به امر متعالی است و هدف زائران از آن، تقرب با خالق است. اعمال زیارتی چون پیاده‌روی اربعین، شکلی از فعالیت معنوی است که در حقیقت برای رفع نیاز و کمبودهای زندگی صورت می‌گیرد که در آن با تصمیم برای پیاده‌روی اربعین، انتقال و توسل به مکانی مقدس، تلاش می‌شود، بر حال و هوای نامساعد زندگی غلبه شود (رضوی‌زاده، ۲۰۱۷: ۵۹۹).

برخلاف وبر، که جامعه را محصول کنش‌ها و تعاملات افراد با یکدیگر می‌دانست، دورکیم جامعه را بیش از هر چیز محصول ساختارهای بیرونی می‌دانست که در شکل‌دهی سطوح زندگی فردی نقش دارند. به باور دورکیم یکی از عوامل اساسی همبستگی اجتماعی در یک جامعه، دین و مناسک و آئین‌های مربوط به آن است. به باور دورکیم، پدیده‌های دینی نه به‌عنوان مقوله‌های فردی، بلکه مقوله‌هایی اجتماعی هستند. دین در دستگاه نظری دورکیم یک نظام یکپارچه عقاید و اعمال مربوط به چیزهای مقدس است، یعنی همان چیزهایی که جدا از پدیده‌های عادی هستند و از محرمات به‌شمار می‌آیند. عقاید و اعمالی که همه کسانی را که به این عقاید و اعمال معتقدند، در یک اجتماع واحد اخلاقی یکپارچه می‌سازند (کوزر، ۲۰۱۵: ۱۹۷-۱۹۸). از نظر دورکیم، دین دارای چهار کارکرد اساسی انضباط‌بخش، انسجام‌بخش، حیات‌بخش و خوشبختی‌بخش است که در نهایت سعادت و همبستگی اجتماعی را برای یک جامعه به همراه دارد (کوزر، ۲۰۱۵: ۲۰۰). در نهایت باید گفت که دورکیم، دین را پدیده اجتماعی می‌داند که در کسب هویت افراد و ایجاد همبستگی در جامعه بشری نقشی اساسی دارد (دیلینی، ۲۰۱۹: ۱۵۳). بر اساس دستگاه نظری دورکیم باید عنوان نمود که پیاده‌روی اربعین، نمودی از تحقق جامعه و همبستگی امت اسلامی است؛ بدین معنا که زائران از کشورهای مختلف، در زمانی مشخص و در مکانی

مشخص که عبارت است از سرزمین کربلا در کشور عراق گرد هم آمده و با انجام زیارت و اجرای مناسک دینی، قدرت، انسجام و همبستگی شیعیان جهان اسلام را بازنمایی می‌کنند و در جهت تحکیم و همبستگی امت اسلامی تلاش می‌کنند. با جمع‌بندی نظریه‌های مطرح شده باید عنوان نمود پیاده‌روی اربعین در سطح خرد با کنشگری زائران شروع می‌شود و هر ساله زائرین به‌مثابه کنشگر دینی و معنوی تلاش دارند که در جهت ارزش‌های اسلامی و خصوصاً شیعی گام بردارند، وجود چنین کنشگری نظم و همبستگی اجتماعی را با خود به همراه دارد. از سوی دیگر در سطح ساختاری و کلان، وحدت و انجام مناسک جمعی زیارت اربعین حسینی، نشانی از وجدان جمعی مسلمانان و به‌ویژه شیعیان است که بازنمایی‌کننده وحدت جهان اسلام و زمینه تحقق و تقویت امت اسلامی است.

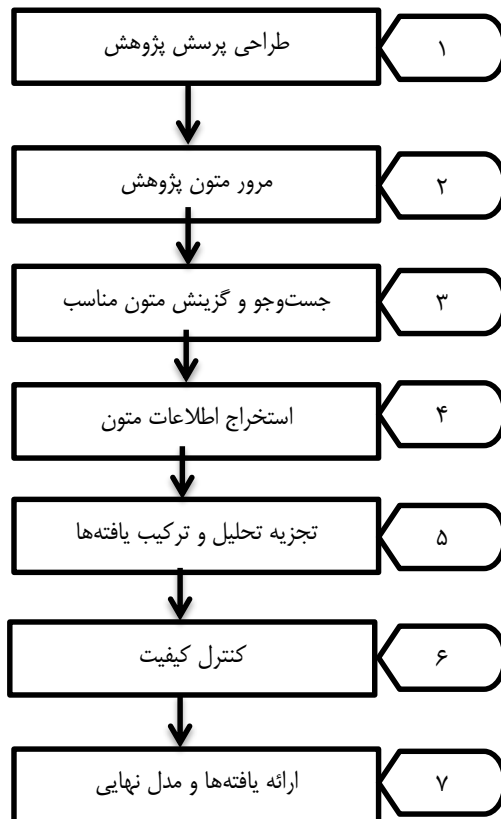
روش‌شناسی

در پژوهش حاضر، برای شناسایی، طراحی و طبقه‌بندی مؤلفه‌های مهم مربوط به پیاده‌روی اربعین حسینی که نقش اساسی در همبستگی امت اسلامی دارند، از روش فراترکیب استفاده شده که از انواع روش‌های کیفی است. فراترکیب، روشی است که به مانند روش فراتحلیل^۱ به بررسی و یکپارچه‌سازی مطالعات پیشین مربوط به یک موضوع پرداخته و تلاش دارد تا مجموعه‌ای جامع ایجاد کرده و تفسیر عمیق و یکپارچه‌ای از یافته‌های جدید ارائه دهد (بک، ۲۰۰۲: ۲۰۱۴). روش فراترکیب، رویکرد نظام‌مندی را برای پژوهشگران به‌وجود می‌آورد تا نتایج پژوهش‌های قبلی را ادغام کرده و مفاهیم و معانی پنهان را شناسایی کرده و دانش موجود را گسترش دهند (سیو و لانگ، ۲۰۰۵: ۴۵۲). در چند سال اخیر، مطالعات متعددی در مورد پیاده‌روی زائران اربعین در کشور انجام شده است. بر همین مبنا، روش فراترکیب می‌تواند به‌عنوان روشی کارآمد، نتایج گسترده‌ای از مطالعات گذشته را در اختیار پژوهشگران قرار دهد؛ به عبارت دیگر، فراترکیب تصویر ژرفی از پیاده‌روی اربعین حسینی را به محققین ارائه می‌دهد و قدرت تعمیم‌پذیری پژوهش را افزایش دهد.

در این پژوهش به‌طور خاص از روش فراترکیب کیفی سندلوسکی^۴ و باروسو^۵ استفاده می‌شود. روش ذکر شده شامل فرآیندی است که به محققان این قابلیت را می‌دهد تا یک پرسش پژوهشی را شناسایی و صورت‌بندی کرده و برای پاسخگویی به این پرسش به جست‌وجو، گزینش، ارزیابی، تلخیص و ترکیب یافته‌های کیفی بپردازند (سندلوسکی و باروسو، ۲۰۰۳: ۱۶۳). روش سندلوسکی و باروسو شامل هفت مرحله است که پژوهش حاضر نیز از آن بهره می‌برد، مسیر انجام این مراحل در شکل شماره ۱ آمده

-
1. meta-analysis
 2. Beck
 3. Siau and Long
 4. Sandelowski
 5. Barroso

است. همچنین ذکر این نکته ضروری است که در پژوهش حاضر، واحد تحلیل مقالات علمی-پژوهشی است که در فصلنامه‌های معتبر کشور به چاپ رسیده‌اند.

مرحله اول. طراحی پرسش تحقیق

این مرحله بر پرسش «چه چیزی؟» متمرکز است. این پژوهش به بررسی و شناسایی عناصر و مؤلفه‌های پیاده‌روی اربعین در جهت تحکیم و همبستگی امت اسلامی می‌پردازد. بنابراین در این مرحله باید سه پرسش اساسی را مطرح کرد: الف- چه کسی: این پرسش مربوط به تبیین جامعه مورد نظر است، که عبارت است از ژورنال‌ها، مجلات متفاوت علمی، پایگاه‌های علمی و وبسایت‌های مختلف. ب- تعیین محدوده زمانی پژوهش: پژوهش‌هایی که در این تحقیق مورد استفاده قرار گرفته‌اند در بازه زمانی سال‌های ۱۳۹۵-۱۴۰۳ منتشر شده‌اند. ج- روش پژوهش: تحلیل نوع روش مطالعات انجام شده در جریان فراترکیب و مقالاتی که مورد تأیید قرار می‌گیرند و بهره‌گیری از تحلیل متون و اسناد و داده‌های کیفی.

شکل ۱: الگوی هفت مرحله‌ای فراترکیب

مرحله دوم. تحلیل قاعده‌مند تحقیق‌های گذشته. با توجه به واژه‌های کلیدی مورد نظر در مطالعات قبلی در فاصله زمانی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۳، تعداد ۴۷۷ مقاله جمع‌آوری شد.

جدول ۱: واژه‌های کلیدی پژوهش

اربعین، پیاده‌روی اربعین، اربعین حسینی، زیارت، سفر مذهبی و زیارتی

مرحله سوم. جست‌وجو و شناسایی مقاله‌های مورد تأیید. ملاک و معیارهای انتخاب مقاله‌های مورد تأیید در جدول شماره ۲ آمده است.

جدول ۲: ملاک و معیار انتخاب مقالات

ردیف	معیارها	نتایج
۱	محل چاپ مقاله	مقاله‌های نمایه شده در پایگاه‌های علمی نورمگز ^۱ ، مگ‌ایران ^۲ ، پرتال علوم انسانی ^۳ و پایگاه مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی ^۴ که به صورت علمی-پژوهشی، علمی-ترویجی و علمی-تخصصی منتشر شده‌اند.
۲	موضوع مورد نظر	نقش پیاده‌روی اربعین در ایجاد همبستگی امت اسلامی
۳	حوزه کلی پژوهش	پیاده‌روی اربعین حسینی
۴	روش پژوهش	فرا ترکیب
۵	بازه زمانی پژوهش	۱۳۹۵-۱۴۰۳
۶	زبان مورد استفاده	فارسی

به منظور بررسی کیفیت مقاله‌های منتخب از ۱۰ معیار استفاده شده است که به هر معیار پنج نمره تعلق می‌گیرد و مقاله‌هایی که بر اساس معیارهای متفاوت نمره‌ای بیشتر از ۳۵ داشته باشند، مورد تأیید قرار گرفته و وارد فرآیند اصلی فراترکیب می‌شوند. برای انتخاب مقاله‌ها بر اساس ملاک‌های مورد توافق روش فراترکیب، در کنار نظر محققین پژوهش حاضر، نظر برخی صاحب‌نظران و خبرگانی که در ارتباط با موضوع پیاده‌روی اربعین صاحب‌نظر هستند، نیز ملاک و معیار قرار گرفته است. فرآیند امتیازدهی به مقاله‌های پژوهش بر اساس مقیاس ۵۰ امتیازی (CASP) طراحی شده است که نحوه امتیازدهی به مقاله‌ها به شرح زیر است:

۱. عالی ۴۱-۵۰ (E).
۲. خیلی خوب ۳۱-۴۰ (VG).
۳. خوب ۲۱-۳۰ (G).
۴. متوسط ۱۱-۲۰ (F).
۵. ضعیف ۰-۱۰ (P).

ملاک مورد قبول در روش فراترکیب برای امتیازدهی به پژوهش‌های انجام‌شده عبارتند از: ۱- هدف پژوهش ۲- اصول و روش‌ها ۳- نمونه ۴- مرتب‌سازی داده‌ها ۵- انعکاس‌پذیری ۶- مبانی اخلاق

1. www.noormags.ir
 2. www.magiran.com
 3. www.ensani.ir
 4. www.sid.ir

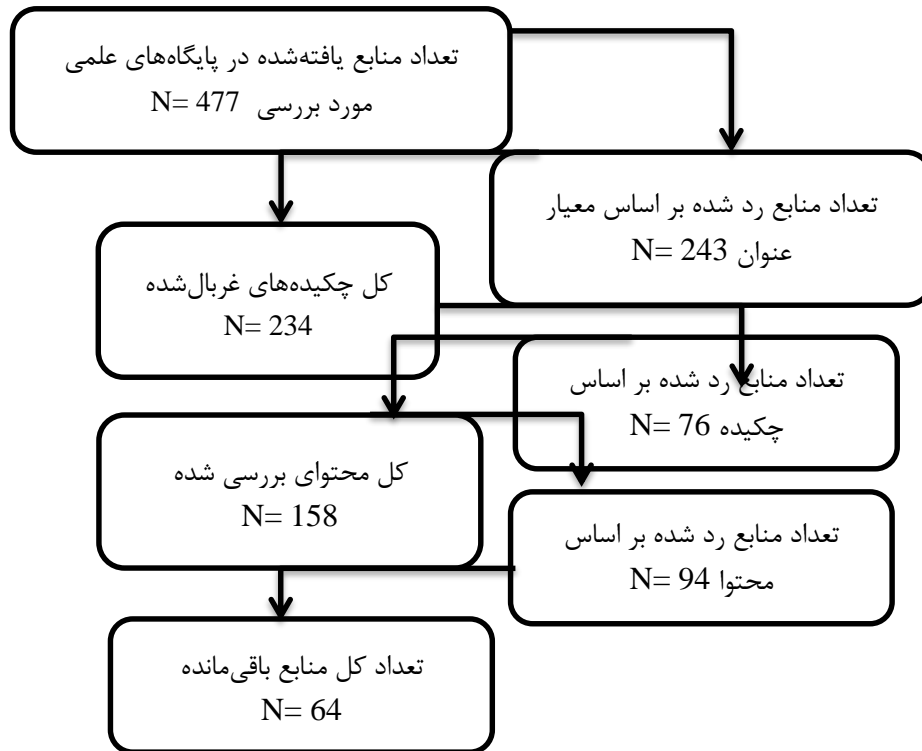
حرفه‌ای ۷- دقت تحقیق ۸- تبیین روشن نتایج ۹- نتیجه‌گیری کلی پژوهش ۱۰- پیشنهادها و راهکارها. بر اساس سیستم امتیازدهی (CASP) و معیارهای ذکر شده در نهایت تعداد ۶۴ مقاله برای بررسی نهایی انتخاب شد که امتیازهای داده شده به آنها در جدول شماره ۳ آمده است.

جدول ۳: امتیازهای نهایی مربوط به مقاله‌های انتخاب شده

مقاله	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
امتیاز نهایی	۴۲	۳۹	۳۷	۴۰	۴۵	۴۰	۴۴	۴۱
مقاله	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
امتیاز نهایی	۳۹	۴۴	۴۴	۴۵	۳۹	۴۱	۴۴	۳۸
مقاله	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴
امتیاز نهایی	۳۶	۳۸	۳۵	۳۵	۳۹	۳۵	۳۷	۳۹
مقاله	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲
امتیاز نهایی	۳۵	۳۵	۴۷	۴۱	۴۵	۳۸	۳۹	۳۶
مقاله	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰
امتیاز نهایی	۴۵	۴۱	۴۲	۴۲	۴۵	۴۳	۳۸	۳۹
مقاله	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸
امتیاز نهایی	۳۵	۳۶	۴۵	۴۲	۴۱	۴۹	۳۶	۴۵
مقاله	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶
امتیاز نهایی	۴۰	۳۷	۳۹	۳۸	۴۵	۴۲	۳۸	۳۸
مقاله	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴
امتیاز نهایی	۴۱	۳۶	۳۷	۴۵	۴۳	۴۹	۳۶	۴۴

در این مرحله از بین ۴۷۷ مقاله استخراج شده، ابتدا ۲۴۳ مقاله بر مبنای معیار «عنوان نامرتب» از پژوهش کنار گذاشته شدند، سپس تعداد ۲۳۴ چکیده مورد بررسی قرار گرفت و تعداد ۷۶ مقاله بر اساس معیار «چکیده» رد شدند. در گام بعدی، ۱۵۸ مقاله باقی ماند که تعداد ۹۴ مقاله نیز در این مرحله بر

مبنای معیار «محتوا» از پژوهش کنار گذاشته شدند و در نهایت تعداد ۶۴ مقاله برای بررسی نهایی در این پژوهش بررسی و انتخاب شد که الگوریتم غربالگری آنها در شکل شماره ۲ آمده است.

شکل ۲: الگوریتم انتخاب مقاله‌های نهایی

مرحله چهارم. تبیین و استخراج نتایج

در این گام از پژوهش، اطلاعات مستخرج از مقاله‌ها دسته‌بندی می‌شوند، به طوری که در ستون نخست، شماره هر سرفصل مشخص می‌شود، در ستون دوم، سرفصل‌های مربوط به پیاده‌روی اربعین ذکر می‌شود، سپس در ستون سوم، منابع مربوط به هر سرفصل مشخص می‌شود و در نهایت در ستون چهارم، فراوانی هر کدام از سرفصل‌ها بر اساس منابع ذکر شده، مشخص می‌شود. در جدول شماره ۴، نتایج بررسی مقاله‌های منتخب بر اساس سرفصل‌های مشخص شده، آمده است.

جدول ۴: سرفصل‌های مشخص شده جهت طراحی مؤلفه‌های پیاده‌روی اربعین در جهت ایجاد همبستگی امت اسلامی

ردیف	سرفصل	منابع	فراوانی
۱	سیاسی	قاسمی (۱۴۰۲)، حق‌گو (۱۴۰۲)، قائمی‌نیک (۱۴۰۲)، هواسی (۱۴۰۲)، فامیل دردشتی و فروتن (۱۴۰۱)، صولت و مرتضوی (۱۴۰۰)، حمیدی (۱۴۰۰)، غفاری هسجین و نورانی (۱۴۰۱)، حبیبی و دیگران (۱۴۰۱)، مریجی (۱۴۰۱)، غفاری هسجین و میرزایی (۱۴۰۰)، غیائی فتح‌آبادی و دیگران (۱۴۰۰)، محسن‌زاده و دیگران (۱۴۰۰)، ثمنی و دیگران (۱۴۰۰)، پویافر (۱۳۹۹)، متقی و ملاحسین اردکانی (۱۳۹۹)، طاهرخانی و دیگران (۱۳۹۹)، حسینی و دیگران (۱۳۹۹)، بیات و قاسمی (۱۳۹۹)، موحد و دیگران (۱۳۹۹)، رضانی تمیجانی (۱۳۹۹)، پرویش (۱۳۹۸)، افتخاری (۱۳۹۸)، میرصادقی و نصراللهی (۱۳۹۷)، میرزازاده (۱۳۹۷)، موسوی و بیات (۱۳۹۷)، گیویان و امین (۱۳۹۶).	۲۷
۲	دینی	حق‌گو (۱۴۰۲)، هاشمی‌مقدم (۱۴۰۲)، رضادوست و شه‌پیری (۱۴۰۱)، تاج‌بخش (۱۴۰۱)، سعیدی رضوانی و غلامی (۱۴۰۱)، حیدری و دیگران (۱۴۰۱)، محسن‌زاده و دیگران (۱۴۰۰)، اصفهانی خالقی و قاسمی (۱۴۰۰)، تاج‌بخش (۱۳۹۹)، فامیل دردشتی و فروتن (۱۴۰۱)، مریجی (۱۴۰۱)، کرمی‌قهی (۱۳۹۹)، تاج‌بخش (۱۳۹۸)، نجفی (۱۳۹۷)، رضانی تمیجانی (۱۳۹۹)، رضوی‌زاده (۱۳۹۶)، ایمانی خوش‌خو و بد (۱۳۹۵).	۱۷
۳	فردی	طاهری مینا و لطیفی (۱۴۰۲)، حمیدی و دیگران (۱۴۰۲)، سعیدی رضوانی و غلامی (۱۴۰۱)، تاج‌بخش (۱۴۰۱)، رضادوست و شه‌پیری (۱۴۰۱)، عبدالله (۱۴۰۰)، محسن‌زاده و دیگران (۱۴۰۰)، ثمنی و دیگران (۱۴۰۰)، اصفهانی خالقی و قاسمی (۱۴۰۰)، فروغی و دیگران (۱۳۹۹)، پویافر (۱۳۹۹)، رضانی تمیجانی (۱۳۹۹)، تاج‌بخش (۱۳۹۹)، کرمی‌قهی (۱۳۹۹)، موحد و دیگران (۱۳۹۹)، تلخابی و موسی گیلانی (۱۳۹۸)، شراهی و ذوالفقارزاده کرمانی (۱۳۹۸)، نجفی (۱۳۹۷)، نجاتی (۱۳۹۶)، ایمانی خوش‌خو بد (۱۳۹۵).	۲۰
۴	خدماتی	صدیق اورعی و دیگران (۱۴۰۰)، یعقوبی و دیگران (۱۴۰۰)، شه‌پیری و دیگران (۱۳۹۹)، پویافر (۱۳۹۹)، تاج‌بخش (۱۳۹۸)، نجاتی (۱۳۹۶).	۶
۵	هویتی	موسوی و موسوی (۱۴۰۳)، غیائی فتح‌آبادی و دیگران (۱۴۰۰)، غفاری هسجین و میرزایی (۱۴۰۰)، صولتی و مرتضوی (۱۴۰۰)، کاهپرده و دماندی (۱۴۰۰)، مرتضوی و دیگران (۱۳۹۹)، تاج‌بخش (۱۳۹۹)، تاج‌بخش و دیگران (۱۳۹۸)، موسوی و بیات (۱۳۹۷)، گیویان و امین (۱۳۹۶).	۱۰

۸	ویسی و دیگران (۱۴۰۳)، کاهیرده و دماوندی (۱۴۰۰)، محسن‌زاده و دیگران (۱۴۰۰)، بیات و قاسمی (۱۳۹۹)، موحد و دیگران (۱۳۹۹)، میرصادقی و نصرالهی (۱۳۹۷)، نجاتی (۱۳۹۶)، گیویان و امین (۱۳۹۶).	ارتباطی	۶
۲۸	ویسی و دیگران (۱۴۰۳)، موسوی و موسوی (۱۴۰۳)، هاشمی‌مقدم (۱۴۰۲)، حمیدی و دیگران (۱۴۰۲)، غفاری هاشجین و نورانی (۱۴۰۱)، مریجی (۱۴۰۱)، حبیبی و دیگران (۱۴۰۱)، غیائی فتح‌آبادی و دیگران (۱۴۰۰)، عبدالله (۱۴۰۰)، کاهیرده و دماوندی (۱۴۰۰)، غفاری هاشجین و میرزایی (۱۴۰۰)، یعقوبی و دیگران (۱۴۰۰)، طاهرخانی و دیگران (۱۳۹۹)، پویافر (۱۳۹۹)، مرتضوی و دیگران (۱۳۹۹)، تاج‌بخش (۱۳۹۹)، موحد و دیگران (۱۳۹۹)، رضانی تمیجانی (۱۳۹۹)، بنی‌اسد (۱۳۹۹)، افتخاری (۱۳۹۸)، فرخی و انگوتی (۱۳۹۸)، تلخایی و موسوی گیلانی (۱۳۹۸)، تاج‌بخش (۱۳۹۸)، میرصادقی و نصرالهی (۱۳۹۷)، فتح‌الله نژاد زنگی‌آبادی (۱۳۹۷)، نجفی (۱۳۹۷)، رضوی‌زاده (۱۳۹۶)، نجاتی (۱۳۹۶).	اجتماعی- فرهنگی	۷
۱۰	هاشمی‌مقدم (۱۴۰۲)، تاج‌بخش (۱۴۰۱)، حبیبی و دیگران (۱۴۰۱)، سعیدی رضوانی و غلامی (۱۴۰۱)، رضانی تمیجانی (۱۳۹۹)، حسینی و دیگران (۱۳۹۹)، تاج‌بخش (۱۳۹۹)، کرمی‌قهی (۱۳۹۹)، نجفی (۱۳۹۷)، موسوی و بیات (۱۳۹۷).	تربیتی	۸
۱۹	موسوی و موسوی (۱۴۰۳)، قائمی‌نیک (۱۴۰۲)، قاسمی (۱۴۰۲)، رضادوست و شهریاری (۱۴۰۱)، غفاری هاشجین و نورانی (۱۴۰۱)، حبیبی و دیگران (۱۴۰۱)، فامیل دردشتی و فروتن (۱۴۰۱)، مریجی (۱۴۰۱)، حمیدی (۱۴۰۰)، غفاری هاشجین و دیگران (۱۴۰۰)، غیائی فتح‌آبادی و دیگران (۱۴۰۰)، ثمنی و دیگران (۱۴۰۰)، متقی و ملاحسین اردکانی (۱۳۹۹)، طاهرخانی و دیگران (۱۳۹۹)، موحد و دیگران (۱۳۹۹)، رضانی تمیجانی (۱۳۹۹)، پرویش (۱۳۹۸)، تلخایی و موسوی (۱۳۹۸)، افتخاری (۱۳۹۸).	آرمانی	۹

بر اساس یافته‌های جدول شماره ۴ و غربالگری مطالعات پیشین، بیشترین فراوانی به ترتیب مربوط به سرفصل‌های اجتماعی- فرهنگی، سیاسی، فردی و آرمانی است و کمترین فراوانی مربوط به سرفصل‌های خدماتی و ارتباطی است؛ می‌توان این‌گونه عنوان نمود که در مطالعات قبلی مرتبط با پیاده‌روی اربعین ابعاد فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، فردی و آرمانی بیش از سایر ابعاد مورد توجه محققین بوده است.

یافته‌های پژوهش

در ادامه مراحل هفت‌گانه روش فراترکیب سندلوسکی و باروسو، به بررسی و ترکیب نتایج، بررسی کیفیت، یافته‌ها و در نهایت مدل مفهومی پژوهش می‌پردازیم.

مرحله پنجم. بررسی و ترکیب نتایج

به منظور بررسی مطالعات پیشین در ارتباط با پیاده‌روی اربعین و نقش آن در تحکیم و همبستگی اجتماعی امت اسلامی، از تکنیک «کدگذاری» استفاده می‌شود. فرآیند کدگذاری به این صورت است که یافته‌های پژوهش بررسی و تجزیه و تحلیل می‌شوند و به‌واسطه مفهوم‌سازی به شکل جدیدی در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند. در جریان «کدگذاری باز»، یافته‌ها و پدیده‌ها در قالب مفاهیم جدید صورت‌بندی می‌شوند، سپس عبارت‌ها و گزاره‌ها بر مبنای واحدهای معنایی دسته‌بندی شده تا مفاهیم به یکدیگر مرتبط شوند (اشتراوس^۱ و کوربین^۲، ۱۹۹۹: ۱۱۳). سپس کدهای استخراج‌شده در فرآیند کدگذاری باز که مستقیماً به پرسش پژوهش ارتباط دارند، مقوله‌بندی می‌شوند (ایمان، ۲۰۱۵: ۸۰). در گام بعدی، مفاهیم توسط محققین ابداع شده و سپس مقول‌ها و ارتباط بین آنها بر اساس متن و پرسش‌های پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرند و در نهایت مفاهیم بر اساس اشتراک و روابطشان با یکدیگر، مقوله جدیدی را شکل می‌دهند. در جدول شماره ۵، طبقه‌بندی مؤلفه‌های پیاده‌روی اربعین در جهت ایجاد همبستگی امت اسلامی ذکر شده است.

جدول ۵: طبقه‌بندی مفاهیم و مقوله‌های استخراج‌شده پیاده‌روی اربعین در ارتباط با تحکیم و

همبستگی امت اسلامی

ردیف	مقوله	مفاهیم	فراوانی
۱	قدرت نرم اسلامی	مردمی بودن، شجاعت، ایستادگی، وحدت، زیارت به مثابه کنش سیاسی، مقابله با شیعه‌هراسی، استکبارستیزی، وحدت اسلامی، کنشگری مطالبه‌گر، جهانی‌نگری، عدالت‌گستری، استقامت و آمادگی در برابر دشمنان، اصلاح‌گری، بیداری اسلامی، حفظ روحیه مبارزه، مبارزه با روح نظام سرمایه‌داری، بسیج‌گری، بصیرت و دشمن‌شناسی، ایجاد امنیت، تقویت ظرفیت حق‌جویی، مقابله با تروریسم تکفیری و قدرت‌های خارجی، تعمیق روابط سیاسی شیعیان، تعمیق بیداری اسلامی، تقویت جبهه مقاومت، شناخت دشمن مشترک، روشنگری اسلامی، همگرایی، قدرت بالای بسیج مسلمانان، اربعین به مثابه کنگره بین‌المللی.	۲۷
	کنشگری معنوی	تجربه تعلیق امر مادی، رنج مقدس به مثابه مولد معنا، برانگیزاندگی	

1. Strauss
2. Corbin

۲		عاطفی مناسک جمعی زیارت، تأکید بر نظم اخلاقی کنش، رشد اخلاقی و معنوی، بصیرت‌افزایی، خودسازی معنوی، افزایش عزت‌نفس، کنش اعتقادی، کنش تجربی، کنش احساسی، پاداش اخروی، همدلی، آگاهی‌بخشی، محبت اهل بیت.	۱۵
۳	زیست اربعینی	آشنایی با آئین‌های مذهبی متفاوت، یافتن همسفر مناسب، آشنایی با فرهنگ‌ها و آداب و رسوم متفاوت، گردشگری دینی، تجربه سبک‌زندگی اسلامی، تجربه سبک‌زندگی اربعینی.	۶
۴	زمینه‌سازی فضایی و مکانی	حکومت به مثابه سازمان‌دهنده اجرایی اربعین، مدیریت راهبردی، مدیریت اجرایی و شکلی، مدیریت تبلیغات و ترویج فرهنگ حسینی، آمادگی زیرساخت‌ها برای حضور حداکثری، خدمت‌دهی داوطلبانه به زائران، تأسیس و مدیریت موبک‌ها، نقش حاکمیت در سازماندهی اجرایی اربعین، کیفیت‌بخشی بیشتر به حضور زائرین، ایجاد زیرساخت‌های فضایی و محیطی، ایجاد ظرفیت‌های کارآمد در عرصه‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی.	۱۱
۵	بازاندیشی معرفتی	تأکید بر عقل قدسی و رهایی از عقل ابزاری، ایجاد هویت ملی، صورت‌بندی هویت شیعی، بازتولید هویت شیعی، حیات بخشیدن و بازتولید هویت فرهنگی و اجتماعی، هویت اربعینی، بازشناسایی هویت دینی، هویت‌یابی اسلام، تثبیت و تقویت هویت الهی، تقویت هویت اسلامی، اربعین به مثابه تجلی ارادت مردم به یک هویت مشترک.	۱۱
۶	فضاسازی رسانه‌ای	مدیریت محتوایی، نمایش جهانی هویت شیعی، بازنمایی نظم و توانایی، بازنمایی همبستگی و الگودهی رسانه‌ای، بازنمایی تواضع و تعامل فرهنگی، فرهنگ ایثار و شهادت رسانه‌ای شده، بازنمایی بسیج اجتماعی، اطلاع‌رسانی، تداوم و استمرار ارتباطات، بازنمایی قدرت بسیج مسلمانان، جلب توجه جهانیان به عظمت قیام، بازنمایی فلسفه مقاومت و ایستادگی، بازنمایی چهره واقعی شیعیان جهان.	۱۴
۷	انسجام و همبستگی	تحقق همبستگی ملی، همبستگی سیاسی و جغرافیایی، پویایی فرهنگی، همگنی، همگرایی فرهنگی، تقویت و گسترش فرهنگ مسلمانان، تقویت فرهنگ تشیع، تحکیم وحدت و انسجام میان مسلمانان، کاهش تنش‌های میان مسلمانان، ایجاد پیوندهای خانوادگی و اجتماعی، وحدت و تقویت سرمایه اجتماعی، تقویت سرمایه فرهنگی، ایجاد تعهد نسبت به یکدیگر، خیر دینی و افزایش مشارکت اجتماعی، افزایش مقاومت اجتماعی، نفی شکاف طبقاتی، اصلاح سبک‌زندگی.	۱۷
۸	بازاندیشی اخلاقی و ارزشی	دفاع از مظلومین، حق‌طلبی، ظلم‌ستیزی، انگیزش سیاسی و انقلابی، عدالت‌محوری، فلسفه ایستادگی و مقاومت، توجه به تفاوت‌های	۱۲

	فرهنگی، عدم تفاوت ملیت، زبان، قومیت و نژاد، احیای ارزش‌های انسانی، عدم تبعیض، کاهش جرم و بی‌اخلاقی.		
۱۱	ارتباط قلبی قوی با ولی، ظرفیت‌تمدن‌سازی، تأکید بر عقلانیت تمدن‌ساز، جلب توجه جهان به عظمت قیام، نفی ولایت کفار، همگرایی نسل‌ها، اربعین به‌مثابه فرهنگ‌سازی، انتقال امر مقدس، پیاده‌روی اربعین به‌مثابه رقیب زیست‌جهان مدرن، اربعین به‌مثابه فرآیند اصلاح جامعه، اربعین و ظرفیت‌سازی اجتماعی، اربعین به‌مثابه زمینه‌سازی ظهور.	ظرفیت اتوپیا‌سازی	۹

مرحله ششم. بررسی کیفیت نتایج

در این مرحله محقق به منظور بررسی کنترل کیفیت نتایج حاصل از پژوهش، به بررسی و مقایسه نظرات چند صاحب‌نظر دیگر پرداخته است و سپس نتایج را از طریق شاخص «کاپا^۱» ارزیابی کرده است. مدل پژوهش حاضر که بر مبنای یافته‌های فراترکیب طراحی شده است، شامل ۹ بُعد اصلی است که به‌وسیله ۶ نفر از خبرگان و صاحب‌نظرانی که درباره مصرف‌گرایی پژوهش نموده و صاحب‌نظر هستند و شامل اساتید دانشگاهی و دانشجویان مقطع دکتری تخصصی می‌شوند، بررسی شده و مورد تأیید قرار گرفته است. در جلسات بررسی و تحلیل ابعاد مختلف این پژوهش، ابعاد مختلفی توسط صاحب‌نظران و خبرگان طرح شد و در نهایت ۹ بُعد مذکور مورد توافق خبرگان قرار گرفت. از سوی دیگر به منظور بررسی روایی مدل پژوهش، از روایی «محتوایی» استفاده شد. به منظور بررسی روایی محتوایی، دو سطح توسط خبرگان مورد بررسی قرار گرفت؛ سطح نخست به بررسی عوامل و ابعاد مدل‌های ارائه شده پیشین مرتبط است که منجر به روایی شده است و سطح دوم که توسط خبرگان مذکور بررسی شده و در نهایت تأکید بر عدم تغییر مدل توسط خبرگان، حکایت از روایی مدل دارد. از سوی دیگر، شاخص کاپا بین ۰ تا ۱ در نوسان است و هر چقدر مقدار این شاخص به ۱ نزدیک‌تر باشد، نشان‌دهنده توافق میان صاحب‌نظران بوده و حکایت از کیفیت مطلوب یافته‌ها دارد.

جدول ۶: همخوانی مدل مستخرج از مطالعات پیشین و نظرات خبرگان و صاحب‌نظران

آماره	مقدار کاپا	شاخص کاپا	خطای استاندارد	سطح معناداری
کاپا	۰/۰۰۲	۰/۶۵	۰/۰۲۳	۰/۸۵

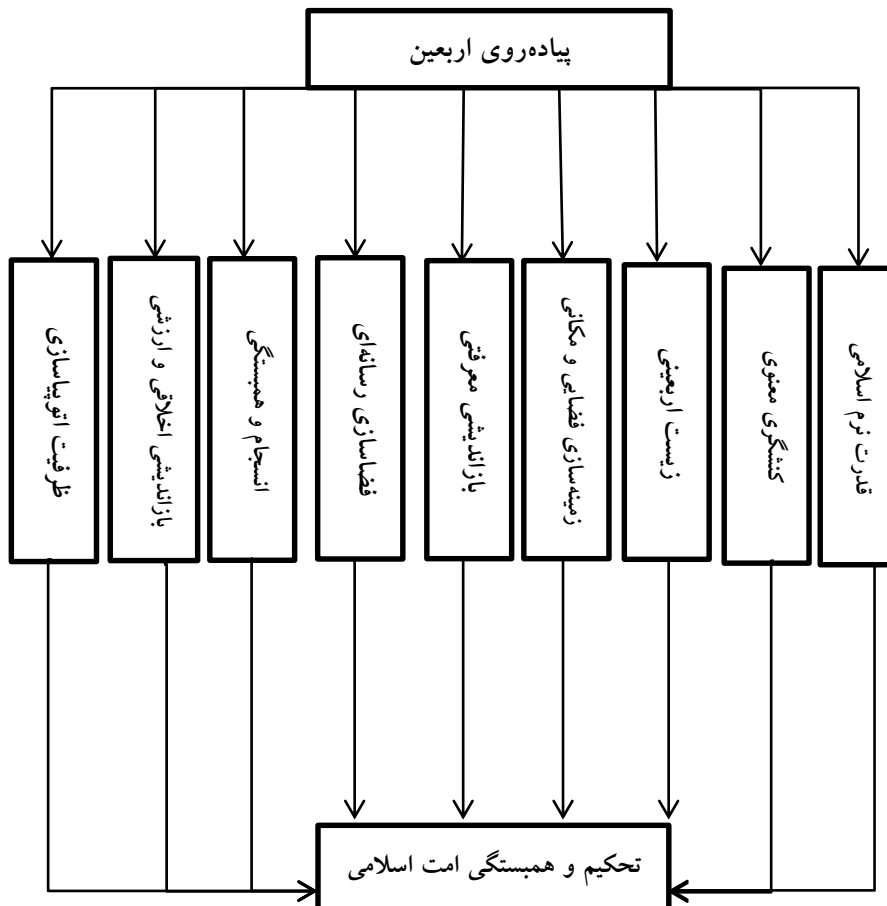
بر اساس یافته‌های جدول شماره ۶، مقدار آماره کاپا ۰/۰۰۲ با ضریب ۰/۶۵ بوده که در سطح معناداری ۰/۸۵ قرار دارد؛ با توجه به سطح معناداری قابل قبول و وجود تفاوت بین نظرات صاحب‌نظران و مدل ارائه شده توسط محقق، همپوشانی نظر خبرگان با مدل طراحی شده و ابعاد مختلف مدل تأیید می‌شود. از سوی

1. Kappa

دیگر، ضریب شاخص کاپا برابر با $0/65$ است و با توجه به این که شاخص کاپا اگر بین $0/61$ تا $0/80$ باشد، معتبر به حساب می‌آید، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که ضریب شاخص کاپا حکایت از توافق در مورد مدل تدوین شده دارد.

مرحله هفتم. ارائه یافته‌ها و مدل مفهومی

گام نهایی روش فراترکیب سندلوسکی و باروسو، ارائه مدل نهایی بر اساس یافته‌های پیشین است. در مدل ارائه شده، مؤلفه‌های اساسی پیاده‌روی اربعین که نقش مهمی در تحکیم و همبستگی امت اسلامی دارند در ۹ بُعد ذکر شده است که از میان ابعاد ذکر شده، بیشترین فراوانی به بعد «قدرت نرم اسلامی» اختصاص دارد و کمترین فراوانی مربوط به بعد «زیست اربعینی» است.

شکل ۳: مدل نهایی پژوهش

نتیجه‌گیری

در چند سال اخیر، همان‌گونه که پیاده‌روی اربعین به طرز چشمگیری مورد استقبال شیعیان جهان قرار گرفته است، موضوع پیاده‌روی اربعین حسینی و شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های مختلف آن از زوایای متفاوت برای محققین ایرانی و خصوصاً پژوهشگران حوزه علوم انسانی در کشور مهم قلمداد شده است و در این راستا در یک دهه اخیر مطالعات متعددی در حوزه پیاده‌روی اربعین صورت گرفته است. پژوهش حاضر نیز با هدف بررسی نقش پیاده‌روی اربعین حسینی و شناسایی عناصر مهم آن در جهت تحقق همبستگی اسلامی بر مبنای مطالعات گذشته و با استفاده از روش فراترکیب صورت گرفت.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر، از مهم‌ترین خروجی‌های پیاده‌روی اربعین حسینی، «ظهور قدرت نرم اسلامی» است. در جهان معاصر، قدرت نرم نقش مهمی در همبستگی یک جامعه دارد. در اینجا، اربعین حسینی به‌مثابه فضایی در نظر گرفته می‌شود که قدرت نرم اسلامی در آن برساخته می‌شود. وجود قدرت نرم اسلامی، باعث مقابله با دشمنان جهان اسلام و استکبارستیزی می‌شود، از سوی دیگر این قدرت نرم، روابط اسلامی را در میان مسلمانان جهان عمیق‌تر می‌کند و اصلاح جامعه اسلامی و در نهایت بیداری، هشیاری و همبستگی جامعه اسلامی را ممکن می‌سازد. «انسجام، وحدت و همبستگی» یکی دیگر از مهم‌ترین مؤلفه‌های پیاده‌روی اربعین حسینی است. در چند سال اخیر مشاهده شده است که دائماً بر وحدت و پیوستگی جهان اسلام، توسط متفکرین اسلامی و خصوصاً مقام معظم‌رهبری مدظله‌العالی تأکید شده است، پیاده‌روی اربعین حسینی، شیعیان جهان را در مکانی واحد کنار یکدیگر جمع می‌کند و آنها را با یکدیگر آشنا می‌سازد، چنین فرآیندی، تحقق همبستگی، وحدت و انسجام امت اسلامی را بیش از پیش امکان‌پذیر می‌کند. همان‌گونه که در بخش مبانی نظری مطرح شد، جامعه‌شناسانی چون امیل دورکیم، نقش مناسک دینی را در ایجاد همبستگی میان پیروان یک دین و آئین غیرقابل انکار می‌داند، باید اذعان کرد که امروزه، پیاده‌روی اربعین حسینی به‌عنوان نوعی مناسک دینی، نقش مهمی در همبستگی امت واحده اسلامی دارد.

«کنشگری معنوی»، دیگر عنصر اساسی است که از درون پیاده‌روی اربعین حسینی برساخته می‌شود، اساساً زیارت اربعین نوعی کنش است که فرد با هدف و نیت معناداری آن را انجام می‌دهد و این هدف در وهله اول، تقرب و نزدیکی به خداوند متعال و درک فلسفه قیام حسینی است، بنابراین چنین کنشی، جنبه ارزشی دارد و همان‌گونه که ماکس وبر اشاره می‌کند، کنش ارزشی، لازمه تحقق جامعه و گروه‌های اجتماعی سالم است. بدون شک، نقش رسانه‌ها در پوشش و بازنمایی عظمت پیاده‌روی اربعین حسینی غیرقابل انکار است، بر این اساس باید عنوان نمود که یکی دیگر از عناصر پیاده‌روی اربعین که به تقویت انسجام امت اسلامی کمک می‌کند، «فضاسازی رسانه‌ای» است. رسانه‌ها در جهان معاصر کارکردهای متفاوتی دارند، امروزه از آنها در غرب به‌عنوان ابزاری در جهت جنگ نرم استفاده می‌شود، اما در ایام اربعین حسینی، رسانه‌های متفاوت اعم از صداوسیما، شبکه‌های اجتماعی مجازی و وبسایت‌ها، نقش بی‌بدیلی در جهت ترویج فرهنگ حسینی در جهت مقابله با قدرت نرم غربی که تهدیدکننده همبستگی

امت اسلامی است، دارند. «بازاندیشی اخلاقی و ارزشی» از دیگر عناصر استخراج شده از فرهنگ پیاده‌روی اربعین حسینی است که نقش اساسی در بازاندیشی زائران در ارزش‌های زندگی و ترویج اخلاقیات و ارزش‌های اسلامی دارد. در دنیای به شدت فردگرایانه شده ما، ارزش‌های مادی بر ارزش‌های معنوی سیطره یافته‌اند و همین امر سبب شده تا ما با سوژه‌های اتمیزه‌شده و فردگرایی روبه‌رو شویم که دل‌بسته تعلقات دنیوی هستند، وقتی سوژه اتمیزه شود، همبستگی جامعه به خودی خود کاهش یافته و تهدید می‌شود، اما سفر زیارتی اربعین، این فرصت را در اختیار افراد قرار می‌دهد تا با ارزش‌های معنوی آشنا شوند و در جهت نیل به ارزش‌های اسلامی و در نهایت تحکیم وحدت امت اسلامی تلاش کنند. از سوی دیگر، پیاده‌روی اربعین را می‌توان نوعی «ظرفیت اتوپیا سازی» در نظر گرفت؛ بدین معنا که پیاده‌روی اربعین، برای افرادی که عازم سفر زیارتی هستند، معنای اتوپیایی را در جهت تشکیل امت اسلامی و در نهایت زمینه‌سازی ظهور حضرت ولی‌عصر(عج) تداعی می‌کند، بدون شک یکی از اهداف پیاده‌روی اربعین در سطح خرد در میان زائران و تشکیل امت اسلامی در سطح کلان، زمینه‌سازی ظهور امام عصر(عج) است.

پیاده‌روی اربعین برای کشورهای اسلامی، خصوصاً جمهوری اسلامی ایران و عراق به‌عنوان سردمداران پیاده‌روی اربعین، نوعی محک جدی در زمینه خدمات‌رسانی فضایی و مکانی در جهت رفاه حال زائران است. چنین محکی می‌تواند در بلندمدت نشانه‌ای از آمادگی کشورهای اسلامی در جهت تشکیل امت اسلامی یکپارچه و قوی باشد. همچنین سفر اربعین برای زائران حسینی، با نوعی «بازاندیشی معرفتی» نیز همراه است. در این سفر، هویت افراد در سطوح مختلف مورد بازاندیشی قرار گرفت و از نو صورت‌بندی می‌شود؛ بدین معنا که هویت‌های ملی، بومی، منطقه‌ای، شخصی ذیل یک هویت یکپارچه اسلامی در جریان پیاده‌روی اربعین از نو صورت‌بندی می‌شود، همچنین پیاده‌روی اربعین، تداعی کننده نوعی «زیست اربعینی» است؛ بدین معنا که سوژه زائر در جریان این سفر سبک‌زندگی جدیدی را تجربه می‌کند، سبک‌زندگی که در خود روح اسلامی و معنوی دارد که در فرآیند تحقق امت اسلامی نقش غیرقابل انکاری دارد.

در نهایت باید عنوان نمود پیاده‌روی اربعین، مؤلفه و عنصر مهمی در جهت تشکیل و تقویت امت اسلامی ذیل پرچم فرهنگ حسینی است. وجود پیاده‌روی اربعین حسینی در سطوح مختلف چه ساختاری و چه فردی، بر زیست افراد و خصوصاً شیعیان جهان اثرگذار است و آنها را با نوعی زندگی اسلامی آشنا می‌کند که می‌تواند مبنای یک امت اسلامی واحد و هماهنگ باشد که در مقابل دشمنان اسلام می‌ایستد. پیاده‌روی اربعین حسینی در خود عناصری دارد که پیوستگی و همبستگی امت اسلامی را تقویت و تضمین می‌کند؛ بنابراین می‌توان پیشنهاد کرد که در سال‌های آینده تأکید بر بسترسازی بیش از پیش برای اجرای باشکوه‌تر این مراسم در زمینه‌های مکانی و خدماتی، رسانه‌ای در دستور کار قرار گیرد. همچنین باید در زمینه‌های مختلف، آسیب‌شناسی‌هایی مرتبط با پیاده‌روی اربعین در سطوح مختلف صورت گیرد، تا

کاستی‌های آن شناسایی و رفع شد، اجرای هر چه باشکوه‌تر پیاده‌روی اربعین حسینی به عظمت، همبستگی و تحکیم امت اسلامی کمک می‌کند.

تعارض منافع

در این مقاله، هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

References

- Quran
- Abdollah, Abdomotaleb (2022). "Life experience of pilgrims on the walk of Arbaeen in 1398 (Case study of Allameh Tabatabai academics)", *Political Sociology of Iran* Vol. 4, No. 4: 1-34. (In Persian)
- Amidzanjani, AbbasAli (1987). *Political jurisprudence*, Tehran: Amirkabir. (In Persian)
- Aron, Reymond (2017). *Main currents in sociological thought*, Translation: Bagher Parham, Tehran: Elmifarahangi. (In Persian)
- Ashrafhvasi, Ali (2023). "Studying the Impact of the Arbaeen March on the Cultural Diplomacy of the Islamic Republic of Iran", *Quarterly Journal of Islamic Humanities Studies*, Vol. 9, No. 36: 54-72. (In Persian)
- Baniasad, Reza (2020). "Ethnography of Arbaeen March Culture; Analyses and Decision-Making Strategies in the Islamic Revolution Institutions", *Religion & Communication*, Vol. 27, No. 1: 57-95. (In Persian)
- Bayat, Ghodsi; & Ghasemi, Marziyeh (2020). "Representation of ritual communications in cyberspace: A case study of Arbaeen Hosseini's walk on the BBC Persian Website", *Journal of Iranian Cultural Research*, Vol. 13, No. 2: 37-65. (In Persian)
- Beck, C. (2002). "A meta-synthesis of qualitative research", *The American Journal of maternal child Nursing*, Vol. 27, No. 4: 214-221.
- Coser, Lewis (2015). *Masters of Sociological thought*, Translation: Mohsen Salasi, Tehran: Elmi. (In Persian)
- Delaney, Tim (2019). *Classical Social Theory*, Translation: Behrang Sedighi and Vahid Toulouei, Tehran: Ney. (In Persian)
- Eftekhari, Laleh (2020). "The Role of the Arbaeen Walk in the Realization of New Islamic Civilization Emphasizing on the Orders of the Supreme Leader", *Religious culture approach*, Vol. 2, No. 8: 31-58. (In Persian)
- Famil dardashti, Ahmadreza; Frotan, AliAsghar (2022). "Intra-religious reflections on the Arbaeen walk", *Answers to religious doubts*, Vol. 7, No. 26: 69-84. (In Persian)
- Farokhi, Meisam; Angoti, Zeynab (2019). "Reasons for the presence and participation of Iranian women in the Arbaeen march", *Strategic Studies of the Basij*, Vol. 22, No. 85: 29-58. (In Persian)

- Fatollahnezhad, Hadi (2018). “The cultural role of the Arbaeen gathering of Husseini”, *Quarterly Journal of Pilgrimage Culture*, Vol. 9, No. 37: 27-50. (In Persian)
- Foroughi, Yaser; Seraj, Hossein; Nabavi, Hossein (2020). “A Qualitative Study of Iranian Pilgrims' Motives for Participating in Arbaeen Pilgrimage Ritual”, *Religion & Communication*, Vol. 27, No. 1, 419-450. (In Persian)
- Ghafari hashjin, Zahed; Aghaei, Mohammad (2018). “Arba'een Pilgrimage as a Social Movement”, *Journal of Political Knowledge*, Vol. 14, No. 1: 1-21. (In Persian)
- Ghafari Hashjin, Zahed; Mohammadmirzaei, Hassan (2021). “Dimensions and capacities of Arbaeen Hosseini anti-arrogance walk based on the views of the Supreme Leader”, *Journal of Islamic Awakening Studies*, Vol. 10, No. 3: 49-73. (In Persian)
- Ghaffari Hashjin, Zahed; Noorani, Ghasem (2022). “Studying the Guardianship (Velaee) Components of the Arba'een Pilgrimage and Their Role in Realizing the New Islamic Civilization”, *Journal of Political Sociology of Islamic World*, Vol. 10, and No. 21: 323-348. (In Persian)
- Ghasemi, Behzad (2023). “Capacity measurement of Arbaeen walking and its impact on modern Islamic civilization”, *Scientific Journal of New Islamic Civilization Fundamental Studies*, Vol. 6, No. 2: 25-50. (In Persian)
- Ghiasi, Hadi; Borzooei, Mohammadreza; Nasiri, Omid (2021). “Analysis of the effects of religious rites on family life; Case Study: Arbaeen Hosseini pilgrimage ritual”, *Journal of Culture-Communication Studies*, Vol. 22, No. 56: 219-240. (In Persian)
- Guivian, Abdollah; Amin, Mohsen (2018). “Affection and Identity as Portrayed by Arbaeen Procession; a Study of the Nature, Functions and Structure of Arbaeen Procession from the Viewpoint of Ritual Communication”, *Religion & Communication*, Vol. 24, No. 2: 167-194. (In Persian)
- Habibi, Mohsen; Savadian, Parvin; Sharifi, Mansoor; Taherkhani, Abdollah (2023). “Islamic Awakening in the Arbaeen March According to the View of Ayatollah Khamenei”, *Political Strategic Studies*, Vol. 11, No. 43: 45-72. (In Persian)
- Haghgoo, Javad (2023). “The possibility of a constructivist explanation of the "Arbaeen Walk" phenomenon and the necessity of Trans theoretical/ theoretical rethinking of international relations knowledge in understanding the future world”, *Futures Studies of the Islamic Revolution*, Vol. 4, No. 3: 34-49. (In Persian)
- Hamidi, Ali; Nik bakhsh, Bahram; sharafoddin, Hossein (2023). “Investigating the social-legal achievements of the Hosseini (peace be upon him) Arbaeen ceremony with an emphasis on the category of social capital”, *Journal of Islam and Social Studies*, Vol. 11, No.41: 34-65. (In Persian)
- Hamidi, Saeid (2022). “Manifestation of the elements of Islamic civilization in the Arbaeen walk, the soft power of the Islamic Republic of Iran”, *Soft power Studies*, Vol. 11, NO. 4: 55-83. (In Persian)
- Hashemi Moghaddam, Amir (2023). “Anthropology of Pilgrimage: A Study in Pathology of Arbaeen Ceremony”, *Iranian Journal of Anthropological Research*, Vol. 13, No. 1: 215-233. (In Persian)
- Heidari, Nosratallah; Ezati, Younes; falahi, Sara (2022). “The role and effect of the Arbaeen March on the soft power of the Islamic Revolution of Iran”, *Soft power Studies*, Vol. 12, No. 1: 7-33. (In Persian)

- Homayoun, Mohammad Hadi; Bad, Mahdiah (2016). "Explanation of the Dimensions of the Spiritual Journey of Arbaeen as a Religious Tourism Super-Event", *Bi-Quarterly Journal of Mosque and Mahdism Studies*, Vol. 2, No. 2: 47-64. (In Persian)
- Hosseini, Mohammad; Hajizadeh, Mohsen; firozabadian, Mahdi (2021). "The capacities of Arbaeen pilgrimage as an Islamic human right at peace building", *Journal of Eslamic Human Rights* Vol. 9, No. 2: 275-292. (In Persian)
- Iman, Mohammad taghi (2014). *Qualitative research methodology*, Qom: Publication of the University and District Research Institute. (In Persian)
- Imani Khoshkhoo, Mohammadhosein; Bod, Mahdiah (2017). "Typology of Karbala Pilgrims based on Purpose and Motivation of trip (Case Study: Walking Fortieth)", *Journal of Tourism and Development*, Vol. 5, No 9: 155-137. (In Persian)
- Isfahani Khaleghi, Atena; Ghasemi, Amirhossein (2021). "A Comparison of Spiritual Intelligence and Happiness of People Participating in the Arbaeen Walk with Those Who Did not participate", *Studies in Islam and Psychology*, Vol. 5, No. 28: 255-272. (In Persian)
- kahirdeh, Nasim; Damavandi, Effat (2021). "Manifestations of the Sacred in the Arbaeen Rituals", *Maaref Hossaini*, Vol. 6, No. 24: 83-108. (In Persian)
- Karami Ghahi, Mohammadtaghi (2020). "Comprehension of Iranian Women's Experience of Arbaeen Foot Pilgrimage", *Social Sciences*, Vol. 27, No. 91: 1-38. (In Persian)
- Maher, Zahra (2024). "An Anthropological Analysis of the Arbaeen Pilgrimage Using the Theory of Rites of Passage", *Journal of Islam and Social Studies*, Vol. 12, No. 45, 38-66. (In Persian)
- Meshkani Sabzevari, AbbasAli (2013). "The status of Islamic Ummah in completing Islamic Revelation's process", *Motaleat-e-Taghribi Mazaheb-e-Eslami*, Vol. 9, No. 33: 49-64. (In Persian)
- Mirsadeghi, Razieh saddat; Nasrollahi, Mohammad sadegh (2018). "Representation of Arbaeen's March on IRIB (Case Study: "Who Are You?" and "A Short Annotation to a Long Text" by Wahid Chavosh)", *Letter of Culture and Communication*, Vol. 2, No. 2: 121-154. (In Persian)
- Mirzazadeh, Famararz (2018). "The political outcomes Of the Walking Ritual in Arba'in", *Shi'ite Studies*, Vol. 16, No. 62: 51-76. (In Persian)
- Mohsenzadeh, Mohammadjavad; Darzban Rostami, Hassan; Safaee, Davoud; Nejati Hoseini, Mahmoud (2022). "The Role of Social Networks in the Religious Belief of Tehran Youth (Case Study: Arbaeen Ceremony)", *Religion & Communication*, Vol. 28, No. 2: 652-629. (In Persian)
- Mortazavi, Khodayar; Sowlati, Hossein; Dadashzadeh, Fereshteh (2020). "The Arbaeen march to Karbala as an icon of re-shaping a collective cultural identity", *Maaref Hossaini*, Vol. 5, No, 20: 113-138. (In Persian)
- Motaghi, Afshin; Molahoseiniardakani, Reza (2020). "Explaining the position and role of Arbaeen in enhancing the geopolitical prestige of Shiism", *Scientific and Research Quarterly Journal of New Approaches in Human Geography*, Vol. 12, No. 3: 93-114. (In Persian)
- Mousavi, Mohammad; bayat, Reza (2018). "A Survey of Arbaeen March Ritual and its Social and Political Functions", *Letter of Culture and Communication*, Vol. 3, No. 1: 93-116. (In Persian)

- Mousavi, Reza; Mousavi, Mohammad (2024). “The Nature and Function of Arbaeen in the View of Ayatollah Khamenei”, *Maaref Hossaini*, Vol. 9, No. 34: 63-84. (In Persian)
- Movahed, Majid; Niknejat, Zeinab; Moaven, Zahra; Hashempour Sadeghian, Maryam (2021). “Representation of Arbaeen's Walk in Cyberspace: Sociological semiotic analysis of Arbaeen's Walk's images on Instagram”, *Religion & Communication*, Vol. 27, No. 2: 411-445. (In Persian)
- Mraiji, Shamsallah (2022). “A Sociological Explanation of Arbaeen Pilgrimage and Its Social Functions”, *Journal of Islam and Social Studies*, Vol. 10, No. 2: 7-32. (In Persian)
- Najafi, Hafez (2018). “Field Pathology of the Arbaeen Walking Ceremony of Imam Hussein”, *Quarterly Journal of Pilgrimage Culture*, Vol. 8, No. 31: 167-184. (In Persian)
- Najafi, Hafez (2018). “Moral Achievements of the Arbaeen Walk (with an Approach to Hussein Ethics)”, *Quarterly Journal of Pilgrimage Culture*, Vol. 9, No. 35: 65-84. (In Persian)
- Parivash, Mohsen (2019). “Examining the Civilization-Building Capacities in the Islamic World Based on the Arbaeen March”, *Journal Science and Civilization in Islam*, Vol. 1, No. 2: 30-47. (In Persian)
- Pouyafar, Mohammadreza (2020). “Religious charity as religious experience; Redefining the types of religious experience by studying the Arbaeen pilgrimage”, *Journal of Iranian Cultural Research*, Vol. 13, No. 2: 87-115. (In Persian)
- Pouyafar, Mohammadreza (2021). “Iranian Good-Iraqi Good A Comparative Study of the Iranian and Iraqi Religious Good Activities during the Arbaeen Ritual March”, *Strategy for Culture*, Vol. 13, No. 52: 39-74. (In Persian)
- Pouyafar, Mohammadreza; Salehi, Mina (2024). “Strategies to improve the quality of participation of academics in the Arbaeen Pilgrimage”, *Strategic Studies of public policy*, Vol. 14, No. 50: 166-192. (In Persian)
- Qaeminik, Mohammadreza (2024). “Pilgrimage, the mediator of the city and Utopia A reflection on the capacities of Arbaeen walking to draw Utopia”, *Islamic social studies*, Vol. 29, No. 127: 3-26. (In Persian)
- Rahmani, Jabbar (2023). “Arbaeen Pilgrimage Walk: From Utopia and Ideology to Heterotopia”, *Journal of Iranian Social Studies*, Vol. 16, No. 4: 55-76. (In Persian)
- Rajabi, Hadi (2020). “Recognition of the concept of "Islamic Ummah" in the discourse of the Islamic Revolution and strategies for its realization”, *Quarterly Journal of Political Research in Islamic World*, Vol. 4, No. 10: 105-122. (In Persian)
- Ramezani Tamijani, Sedighe (2020). “Dimensions and characteristics of spiritual cooperation in the Arbaeen walk”, *Spiritual Studies Journal*, Vol. 9, No. 29: 7-24. (In Persian)
- Ramezani Tamijani, Sedighe (2020). “Investigating the Dimensions and Subjective Parts of Collective Participation in Arbaeen Pilgrimage”, *Religion & Communication*, Vol. 27, No. 1: 357-384. (In Persian)
- Razavizadeh, Neda (2017). “Iranian on-foot pilgrims' lived experience in Iraq”, *Quarterly of Social Studies and Research in Iran*, Vol. 6, No. 4: 595-631. (In Persian)
- Rezadost, K; shahryari, Marziyeh (2022). “Investigating the Potential and Foundations of Pilgrimage Rituals Based on the Understanding of the Semantic System

- of the Participants in the Arbaeen Walk”, Quarterly Journal of Social Development (Previously Human Development), Vol. 16, No.4: 59-94. (In Persian)
- Saeedy rezvani, Mahmood; Gholami, Fatemeh (2022). “Evaluation of the educational program of Arbaeen phenomenon based on the lived experiences of pilgrims”, Religion & Communication, Vol. 29, No. 2: 190-153. (In Persian)
 - Samani, Leila; Shahriari, Masoumeh; Eidy, Mahtab (2021). “Analysis of Women's Narrations of Individual, Social and International Effects of Women's Assembly in Arbaeen Hosseini”, Journal of Woman and Culture, Vol. 21, No. 48: 1-14. (In Persian)
 - Sandelowski, M; Barroso, J. (2003). “Toward a meta synthesis of qualitative findings on motherhood in HIV-Positive Women”, Journal Research in Nursing Health, Vol. 26, No. 2: 153-170.
 - Seddigh Oraei, Gholamreza; Bagheri, Mahdieh; Seddigh Oraei, Shahideh (2021). “The challenges of Iranian pilgrims' decision for Arbaeen foot-pilgrimage”, Social Studeis Tourism, Vol. 9, No. 17: 107-136. (In Persian)
 - Shahryari, Masumeh; Samani, Leila; Jafari valani, AliAsghar (2021). “Present of women's walkers arbaeen”, Society Culture Media, Vol. 9, No. 37: 11-28. (In Persian)
 - Sharahi, Esmail; Zolfagharzadeh, Mohammad Mahdi (2019). “An Analysis of Arbaeen Pilgrims' Perception of Servitors' Behavior; an Anthropological Account of the Colossal Arbaeen March”, Religion & Communication, Vol. 26, No. 1: 115-148. (In Persian)
 - Siau, K; Long, Y. (2005). “Synthesising e-government stage models- a meta-synthesis based on Meta ethnography approach”, Journal Industrial Management and Data Systems, Vol. 105, No. 4: 443-458.
 - Solati, Hossein; Mortazavi, Khodayar (2021). “Genealogy of Identity in Iran after Islamic Revolution (Case Study: Genealogy of Arbaeen Hosseini's Walk)”, Political Sociology of Iran, Vol.4, No. 3: 2-25. (In Persian)
 - Strauss, A; Corbin, J. (1990). *The Basic or Grounded Theory*, Newbury, CA: Sage.
 - Taheri Mina, Fozieh; Latifi, Meisam (2023). “Determining the character of the Arbaeen procession based on Jung Archetypes”, Religion & Communication, Vol. 30, No. 1: 181-204. (In Persian)
 - Taherkhani, Abdollah; Savadiyan, Parvin; Sharifi, Mansoor (2021). “Social Movement and Soft Power of Muslims in the Arbaeen March (A Look at the Political and International Impacts of the Arbaeen March)”, Quarterly Journal of Intercultural Studies, Vol. 16, No. 48: 9-30. (In Persian)
 - Tajbakhsh, Gholamreza (2020). “Arbaeen March and its Educational Dimensions”, pazhoohesh va andisheh, Vol. 17, No. 54: 41-62. (In Persian)
 - Tajbakhsh, Gholamreza (2020). “Arbaeen walk and understanding the pilgrimage of the youth”, Journal of Iranian Cultural Research, Vol. 13, No. 2: 145-168. (In Persian)
 - Tajbakhsh, Gholamreza (2020). “Satisfaction and Pilgrimage (Case Study: Iranian Pilgrims' Participation in Arbaeen Walk in Iraq, 2019)”, Hajj and Ziarah Research Journal, Vol. 4, No. 2: 95-121. (In Persian)
 - Tajbakhsh, Gholamreza (2022). “Harms of Arbaeen Hosayni Walk: A Sociological Study”, Shi`a Pajoohi, Vol. 8, No. 22: 113-137. (In Persian)
 - Tajbakhsh, Gholamreza; Hosseini, Mohammadreza; mosavi, Entesar (2019). “Qualitative study of the model of Iranian and Iraqi identity expression in the Arbaeen

walkway”, Journal of Social Theories of Muslim Thinkers, Vol. 9, No. 2: 9-36. (In Persian)

– Talkhabi, Hamid; Mousavi Gilani, Razi (2019). “The holy action of the pilgrims in the Arbaeen walk and its manifestation in the promised advent”, Age of the future, Vol. 12, No.29: 7-26. (In Persian)

– Veisi, Arsalan; shakerinejad, Mohsen; alborzi davati, Hadi (2024). “The Arbaeen Pilgrimage as a Medium for the Shia Community”, Religion & Communication, Vol. 31, No. 1: 1-38. (In Persian)

– www.farsi.khmenei.ir (In Persian)

– Yaghoubi, Elham; Aslipour, Hossein; Mirvahedi, Seyed Saeed (2021). “Investigating the components and process of providing public services by NGOs during the Arbaeen march based on a causal mapping approach”, Basij Strategic Studies Quarterly, Vol. 24, No. 91: 205-239. (In Persian)